

מדינת ישראל
משרד החינוך

חינוך בונה חברה

המיקוד האסטרטגי
לקראת שנת הלימודים תשפ"ו

ניסן תשפ"ה / אפריל 2025

תוכן העניינים

3	דבר השר
4	דבר המנכ"ל
5	חזון המערכת
6	המטרות והיעדים האסטרטגיים
8	התוכנית האסטרטגית - מבט על
9	מתחדשים - מהלכים לקראת תשפ"ו
18	ממשיכים - מהלכים קיימים
24	חושבים קדימה - עבודה אסטרטגית
27	תקומה ותנופה

התוכנית האסטרטגית של מערכת החינוך נאמנה לשלושת עוגני החזון: יציבות, גמישות וצמיחה. בהמשך לכך, תכנון שנת הלימודים הקרובה מבוסס על המטרות והיעדים כפי שהוגדרו לשנת הלימודים תשפ"ה.

משרד החינוך קבע שלוש מטרות אסטרטגיות בהן יעסוק בשנים הקרובות, וכן מטרה פנים־משרדית העוסקת בקידום היעילות והאפקטיביות. כל אחת מהמטרות מורכבת משלושה יעדים, המהווים יחדיו את התוכנית האסטרטגית של המשרד.

לאחר אישור התוכנית האסטרטגית בניסן תשפ"ד, אפריל 2024, החל המשרד בקידום יעדים אלו והבאתם מהלכה למעשה בתהליך שיטתי, סדור ויסודי. היעדים נמצאים בשלבים שונים של בשלות לביצוע.

במסמך שלפניכם יפורטו היעדים על פי השלב שבו הם נמצאים:

מהלכים לקראת תשפ"ו:

אלו שעתידיים להתחיל בשנת הלימודים הבאה.

מהלכים קיימים:

אלו שכבר כיום בתהליכי ביצוע בשטח ובמוסדות החינוך.

עבודה אסטרטגית:

בשנה זו יעסוק המשרד בכתיבת תפיסות מקצועיות במספר נושאים הנוגעים לליבת העשייה של המערכת.

צוותי החינוך היקרים,

מנהלות, מנהלים, מורות, מורים, גננות ואנשי חינוך מסורים.

מאחורינו שנה לא פשוטה, שנה רוויית תהפוכות ואתגרים. מדינת ישראל מצויה בתקופה ביטחונית וחברתית מורכבת, והמציאות הזו מציבה לפתחנו אתגרים יום-יומיים. עם זאת, מערכת החינוך ממשיכה לשמש עוגן של יציבות וביטחון ומוכיחה פעם אחר פעם את כוחה לחזק, להוביל ולבנות חברה.

השנה בחרנו להמשיך ולהעמיק את חזון "חינוך בונה חברה" שהנחה אותנו גם בשנה החולפת. מתוך מציאות מאתגרת, אנו מאמינים כי תפקידה של מערכת החינוך הוא להיות מצפן ערכי ולהצמיח דור איתן, בעל חוסן אישי ולאומי, כישרוני ובעל תודעה ערכית עמוקה. דור שמסוגל לעמוד מול כל אתגר ולסלול לעצמו ולחברה כולה עתיד טוב ובטוח יותר. ככל שגוברים המהמורות והקשיים, כך מתעצמת שליחותנו: לטפח תלמידים ותלמידות נבונים, בעלי חוסן נפשי ותחושות אחריות ושייכות עמוקה לחברה הישראלית.

לקראת שנת הלימודים תשפ"ו אנו ממקדים את פעולתנו בשלושה צירים אסטרטגיים מרכזיים:

חיזוק ופיתוח ההון האנושי - המשך חיזוק המנהיגות החינוכית והעצמת עובדי ההוראה, בד בבד עם דאגה לרווחתם האישית והמקצועית כבסיס לאיכות ההוראה והחוסן של מערכת החינוך.

קידום למידה רלוונטית וחדשנית - שילוב כלים מתקדמים המותאמים לעולם המשתנה. אני גאה בהרחבת התוכנית "סמסטר ראשון כבר בתיכון", המאפשרת לתלמידי התיכונים לצבור נקודות זכות אקדמיות כבר במסגרת לימודיהם ופועלת לצד המשך הטמעת טכנולוגיות בינה מלאכותית בכיתות וכן חיזוק לימודי ה-STEM במסגרת תוכנית "ישראל ריאלית". תוכניות אלו מעניקות לתלמידים חוויית למידה מותאמת ומתקדמת כיאה לחזון המשרד.

חיזוק הלכידות החברתית - טיפוח תחושת שייכות, סובלנות וערבות הדדית בקרב כלל מגזרי החברה הישראלית, במטרה להבטיח עתיד משותף ובטוח לכולנו.

ברגעים אלה, כשחלקים מהאוכלוסייה מתמודדים עם פינוי, חוסר ודאות ואתגרים יום-יומיים, אנו נושאים באחריות להמשיך ולספק לתלמידי ישראל רצף חינוכי משמעותי ותומך.

אני מבקש להוקיר תודה ולהביע הערכה עמוקה לכל אחת ואחד מכם - ההון האנושי של מערכת החינוך - על המסירות הרבה ועל העבודה הבלתי פוסקת שאתם מבצעים. העבודה שלכם אינה רק תפקיד - היא שליחות אמיתית, ואני גאה לראות אתכם ניצבים בחזית החינוך, מתוך אהבה וכבוד למקצוע ולתלמידים. בתפילה לשובם המהיר של חטופינו, לרפואת כל פצועינו, לניצחון על אויבינו, ולשלום חיילי צה"ל וכל אזרחי מדינת ישראל, ובהוקרת זכרם של הנופלים.

בברכה,

יואב קיש
שר החינוך

אנשי חינוך וצוותי החינוך היקרים,

השנה החולפת הייתה מלווה באתגרים רבים, אך גם ברגעים של כוח, עמידות והתחזקות. המציאות הביטחונית המורכבת, המתחים החברתיים והגאו-פוליטיים וכן האתגרים הכלכליים לא פסחו על אף אחד מאיתנו. עם כל זאת, הוכחתם כולכם כי מערכת החינוך יודעת להישאר יציבה ולשמש עוגן של רצף, ביטחון ושייכות עבור מאות אלפי תלמידות ותלמידים במדינת ישראל.

בהמשך לכך, בחרנו במשרד החינוך להמשיך בדרך שהתווינו יחד ולהיצמד ליעדים שהוגדרו בתשפ"ה. ההחלטה לא לשנות את היעדים ולא להוסיף מטרות חדשות היא החלטה מודעת, הנובעת מהבנה עמוקה שדווקא בעת הזו - היציבות, הרצף והעמקת העשייה הם שמבטיחים חוסן למערכת כולה.

במהלך השנה האחרונה ראינו שוב את עוצמתכם ואת מסירותכם. אנשי חינוך, שמנחילים ערכים של סובלנות, אחווה ושותפות, לא רק בשגרה אלא גם בתקופות של מתח ומצוקה. אתם נמצאים בחזית העשייה החינוכית, שומרים על תחושת השייכות והזהות של התלמידים ומשרישים את היסודות החשובים ביותר לחברה שלנו.

שנה זו הייתה מלאה גם בקידום תהליכים חינוכיים חשובים שבסיסם בהשקעה בהון האנושי שלנו - המורים, המנהיגות החינוכית ועובדי ההוראה. כל אלו, עם החוסן שלהם והאחריות הגדולה שהם נושאים, מהווים את אבן היסוד להצלחתה של מערכת החינוך. אני גאה בכם, אנשי החינוך, שמסייעים לדור הבא לגדול ולהתפתח בסביבה בטוחה, מעצימה ומשמעותית.

לקראת שנת תשפ"ו נמשיך להתמקד בשלושה נושאים אסטרטגיים מרכזיים, שהיו חלק מרכזי מהעשייה בשנה החולפת: חיזוק ופיתוח ההון האנושי, קידום למידה רלוונטית וחדשנית וחיזוק הלכידות החברתית. נושאים אלו יבואו לידי ביטוי בין היתר בחמשת המהלכים החדשים לצד תוכניות דגל כגון "ישראל ריאלית", בינה מלאכותית, ועוד. אלו יסייעו לנו להמשיך ולהגיב לצרכים המשתנים של החברה הישראלית, בד בבד עם שמירה על יציבות וצמיחה.

התוכנית האסטרטגית אשר מוצגת לפניכם, מבוססת על ניסיון העבר והאתגרים שעברנו, והיא מיועדת להנחות את העשייה החינוכית כדי להבטיח שנמשיך לתת מענה איכותי לצרכים של תלמידינו ולקדם את מערכת החינוך לשלב הבא.

התוכנית האסטרטגית שאתם מחזיקים בידיכם משקפת את המחויבות שלנו להמשיך לפעול ביציבות, מתוך הקשבה לצורכי השטח ומתוך אמון מלא בהון האנושי שמוביל את מערכת החינוך. אני מבקש להודות לכם מעומק הלב על מאמצים, על המסירות הרבה ועל העבודה הבלתי פוסקת שאתם מבצעים. העבודה החינוכית היא שליחות אמיתית, ואנו מוקירים ורואים המאמץ וההשקעה היומיומיים שלכם.

ליבנו נתון למשפחות החטופים, החללים והפצועים. אנו מחויבים להמשיך ולשמש עוגן של חוסן, ערכים ותקווה עבור תלמידי ישראל ומשפחותיהם, גם בימים קשים אלו.

מאיר שמעוני
המנהל הכללי

חזון המערכת

מערכת חינוך יציבה, הפועלת בגמישות וצומחת בהתמדה

מערכת חינוך המקיימת שגרה ורצף של תהליכים חינוכיים. מערכת המטמיעה תהליכים בהדרגתיות, בהקשבה ובהתאמה לצורכי התלמידים, הצוותים החינוכיים והשדה החינוכי. מערכת שהבאים בשעריה מרגישים שייכות ומשמעות ומתקיימת בתוכה אווירה של הכלה ומוגנות.

**מערכת
יציבה**

מערכת חינוך רלוונטית המתאימה את עצמה למציאות המשתנה באמצעות תהליכי הערכה, מדידה ובקרה המקדמים אפקטיביות. מערכת המטפחת מנהיגות חינוכית, מאפשרת לה בחירה ומקדמת ביזריות מתוך אחריות, יחסי אמון, שותפות ושירותיות.

**מערכת
גמישה**

מערכת לומדת, המשתפרת ומתקדמת בעקביות. מערכת המצמיחה לומדים בעלי ידע, מיומנויות המאה ה-21 וערכים ברוח מגילת העצמאות. מערכת המאפשרת להם לפתח את הפוטנציאל האישי, להשתלב באופן מיטבי בחברה ולהיות אזרחים מעורבים התורמים למדינת ישראל. מערכת המעניקה יחס אישי, מחזקת את החוסן הרגשי והחברתי ופועלת ללכידות חברתית מתוך כבוד לזהות האישית של צוותיה ולומדיה.

**מערכת
צומחת
ומצמיחה**

המטרות והיעדים האסטרטגיים

מטרה 1: חיזוק ופיתוח ההון האנושי במערכת החינוך

מדדי התוצאה

- < עלייה בשיעור מורים חדשים המתמידים במערכת החינוך וממשיכים לשנה שלישית
- < עלייה בשיעור המורים המשקפים שביעות רצון גבוהה מעבודתם כמורים בבתי הספר

יעדים

- 1.1 גיוס, הכשרה והשמה של כוח האדם בהתאם לצורכי מערכת החינוך
- 1.2 שיפור איכות ומצוינות של צוותי ההוראה והניהול במוסדות החינוך
- 1.3 ביסוס ושיפור השלומות (Well Being) של צוותי החינוך

מטרה 2: למידה רלוונטית המבססת לומדים ידע, מיומנויות וערכים

מדדי התוצאה

- < שיעור מדדי הידע והמיומנויות שבהם עלה הציון הממוצע של תלמידי ישראל לעומת השנה הקודמת (בהתאם למסמך "תפיסת הלמידה")
- < שיעור התחומים הנבדקים במחקרים בין-לאומיים שבהם השינוי בהישגי ישראל היה גבוה לעומת הממוצע במדינות (PISA, PIRLS, TIMSS)
- < ירידה בשיעור התלמידים הנמצאים בשתי רמות הבקיאות הנמוכות במבחני השפה
- < עלייה בשיעור התלמידים המדווחים על דרכי הוראה ולמידה רלוונטיות במערכת החינוך
- < ירידה בשיעור התלמידים המדווחים שהיו מעורבים באירוע אלימות שפגע בהם

יעדים

- 2.1 קידום האוריינות השפתית החל משלב הגיל הרך ועד לסיום התיכון
- 2.2 הרחבת הלמידה החדשנית, האישית והדיגיטלית וקידום אקדמיזציה
- 2.3 קידום תפיסה הוליסטית המשלבת היבטים רגשיים וחברתיים בלמידה וחיזוק תחושת המוגנות

מטרה 3: חיזוק הלכידות החברתית כבסיס לחיים בישראל מתוך אחריות לשותפות מערכת החינוך בתיקון חברתי

מדדי התוצאה

- < עלייה בשיעור התלמידים אשר מחזיקים בדעות, עמדות ורגשות חיוביים כלפי קבוצות שונות, המאפשרים חיים ביחד בחברה הישראלית
- < עלייה בשיעור התלמידים המעורבים בעשייה למען האחר או משפיעים במגוון דרכים לטובת שיפור מטרות חברתיות החשובות להם

יעדים

- 3.1 הטמעת חינוך לשייכות, זהות ואחריות חברתית בשגרת בית הספר
- 3.2 חיזוק זהות אישית ולאומית וחיבורים בין-מגזריים בתנועות ובארגונים הבלתי פורמליים
- 3.3 חיזוק המכנה הישראלי המשותף בהובלת מנהלי בתי הספר כדמויות מפתח לשינוי מערכתי

מטרה פנים-משרדית: קידום היעילות והאפקטיביות

מדד התוצאה

- < עלייה בשיעור ביצוע תוכניות העבודה ביחידות המשרד, לצד עלייה בשיעור השינויים שבוצעו בהן בעקבות תהליכי ייעול/תחקור

יעדים

- א' גיבוש מנגנונים להתייעלות ושיטתיות בבחינת פעולות המשרד ובתהליכי קבלת החלטות
- ב' סנכרון מקורות הידע, המידע והנתונים בארגון על מנת לשרת את צורכי היחידות והמוסדות
- ג' הטמעת תפיסת היפוך הפירמידה - משרד תומך שטח

התוכנית האסטרטגית - מבט על

התוכנית האסטרטגית מורכבת משלוש מטרות מערכתיות וממטרה פנים־משרדית, ובנוגע לכל אחת מהן הוצבו שלושה יעדים. כיום, לאחר עבודת מטה שיטתית, היעדים נמצאים בשלבים שונים של בשלות לביצוע.

בפרקים הבאים יפורטו המהלכים על פי השלב שבו הם נמצאים:

מהלכים לקראת תשפ"ו

אלו שעתידים להתחיל בשנת הלימודים הבאה.

ה'	ד'	ג'	ב'	א'
תשתית נתונים אחודה	נוער מוביל לכידות חברתית	קהילות מנהלים מחוזיות לקידום לכידות חברתית	הטמעה של מיומנויות (קוגניטיביות, רגשיות וחברתיות) וערכים בתוך תחומי הדעת	ניהול הלמידה והשלומות של עובדי ההוראה
מטרה פנים משרדית יעד ב'	3.2	3.3	3.1, 2.3, 2.2	1.3, 1.2

מהלכים קיימים

מהלכים שכבר כיום נמצאים בתהליכי ביצוע בשטח ובמוסדות החינוך.

מהלכי למידה רלוונטית וחדשנית			מהלכי האוריינות השפתית		
תוכנית הבגרויות הגמישה	סמסטר ראשון כבר בתיכון	בינה מלאכותית בלמידה	"עברית לחיים" - עברית לדוברי ערבית	ערבית שפת אם (לדוברי ערבית)	עברית שפת אם (לדוברי ערבית)
יעד 2.2	יעד 2.2	יעד 2.2	יעד 2.1	יעד 2.1	יעד 2.1

עבודה אסטרטגית לקראת תשפ"ז

בשנה זו יעסוק המשרד בכתיבת תפיסות מקצועיות במספר נושאים הנוגעים לליבת העשייה של המערכת.

תפיסת מארג היחסים והסמכויות	תפיסת המדידה	תפיסת הערכים	תפיסת ההוראה
מטרה פנים משרדית יעד ג'	מטרה פנים משרדית יעד א'	3.1	1.1

מהלכים אסטרטגיים לקראת תשפ"ו

לאחר פרסום היעדים האסטרטגיים בתוכנית העבודה לשנת תשפ"ה, החלו לפעול צוותי עבודה במשרד במטרה לגבש מהלכים שיקדמו את היעדים. שלבי העבודה של כל אחד מהמהלכים כללו עבודת מטה מאומצת ולצידה גם שיתוף ציבור, התבססות על מחקר וידע אקדמי בתחום וגיבוש חלופות לפתרון, מהם נבחרה חלופת מדיניות שאושרה על ידי המנכ"ל והשר.

על מנת להוציא לפועל באופן יעיל ואפקטיבי את המדיניות האסטרטגית של המשרד ומתוך מחשבה על השותפים ליישום ומושאי המדיניות, חלופות אלו אוגדו לכדי חמישה מהלכים אופרטיביים שימקדו את העשייה המשרדית בשנים הקרובות לטובת השגת מטרות המערכת.

מהלכים אלו יתורגמו לתוכניות רב־שנתיות, אולם עד לסוף שנת הלימודים הנוכחית (תשפ"ה) יגובשו תוכניות עבודה מפורטות במטה ובמחוזות על מנת לאפשר לשטח להיערך לתחילת ביצוע המהלכים במהלך שנת הלימודים תשפ"ו.

בפרק שלהלן מובאים עיקרי המהלכים, פרטים והנחיות מדויקות יועברו על ידי כל מחוז לאחר התאמה אישית בהמשך.

ה'	ד'	ג'	ב'	א'
תשתית נתונים אחודה	נוער מוביל לכידות חברתית	קהילות מנהלים מחוזיות לקידום לכידות חברתית	הטמעה של מיומנויות (קוגניטיביות, רגשיות וחברתיות) וערכים בתוך תחומי הדעת	ניהול הלימדה והשלומות של עובדי ההוראה
מטרה פנים משרדית יעד ב'	יעד 2 במטרה 3	מטרה 3, יעדים 1 ו-3	מטרה 2, יעדים 2 ו-3 ומטרה 3, יעד 1	מטרה 1, יעדים 2 ו-3

מהלך א' ניהול הלמידה והשלומות של עובדי ההוראה

מתוך תפיסה מקצועית הרואה בלמידה ובשלומות היבטים שונים של תפיסה הוליסטית של עובד ההוראה, אוחדו לכדי מהלך אחד שניים מהיעדים האסטרטגיים של המשרד:

מטרה 1 יעד 2 שיפור איכות ומצוינות של צוותי ההוראה והניהול במערכת החינוך

מטרה 1 יעד 3 ביסוס ושיפור השלומות (Well Being) של צוותי החינוך

בשנה הקרובה המהלך יצא לפועל כפיילוט¹ בבתי ספר נבחרים. עם סיום הפיילוט וניתוח הממצאים, ייבחנו הדרכים שבהן ניתן להרחיב את יישומו בבתי הספר ובגנים באופן סדור ומושכל.

מיקודי המהלך:

ביסוס הסמכות והאחריות של מנהלי בתי הספר לניהול הלמידה וקידום השלומות של עובדי ההוראה

התוצאות הרצויות:

התאמה בין הלמידה של עובדי ההוראה לבין האתגרים וההתפתחות המקצועית שלהם, יישום ידע ומיומנויות שנרכשות בתהליכי הלמידה של עובדי ההוראה באופן אפקטיבי ורלוונטי בכיתה ובתפקידם החינוכי. עובדי ההוראה מעידים על שלומות גבוהה, בדגש על היבטים של מסוגלות, משמעות, חוסן ושייכות.

איך המהלך יראה במוסד החינוכי?

מורה²

מבצע תהליך מיפוי של אתגריו וחוזקותיו ובהתאם לכך מגבש יחד עם אנשי המקצוע הרלוונטיים תוכנית למידה אישית רב־שנתית. התוכנית תשקף את יעדיו המקצועיים, כמו גם יעדים בית ספריים ומערכתיים, ותכלול את מגוון משאבי הלמידה. שותף פעיל בגיבוש ויישום תוכנית השלומות האישית והבית ספרית, על כלל היבטיה

מנהל

מרכז בבית הספר צוות הכולל בעלי תפקידים שונים, מקצה את המשאבים הנדרשים ומקיים עם הצוות שגרות ניהוליות לטובת קידום תהליכי הלמידה והשלומות של צוות ההוראה; מאשר את תוכנית העבודה הבית ספרית; משתתף במפגשי מנהלים לקידום הלמידה והשלומות, פועל לקידום הנראות של צוות ההוראה ומקדם סדירויות בית ספריות ללמידה ולליווי צוות ההוראה

צוות בית ספרי

שותף מוביל בגיבוש תוכניות למידה ושלומות אישיות ובית ספריות, מקיים שגרות ניהוליות לקידום הלמידה ושלומות של עובדי ההוראה על פי התפיסות המקצועיות, מבצע הערכה פנימית לצורך ניטור ודיוק התוכניות, משתתף במפגשי למידה ורוכש כלים לקידום הלמידה והשלומות

1 מתכנת הפיילוט תיקבע בהמשך, בין אם במסגרת ארגז חול רגולטורי ובין אם במתכנת אחרת.

2 מסמך זה מנוסח בלשון זכר, אך מתייחס לשני המינים.

תוצרים מרכזיים באחריות המשרד (בראייה רב־שנתית)

מדיניות וסטנדרטיזציה

גיבוש תפיסה וסטנדרטים ללמידת מורים, גיבוש מתווה לביסוס סמכויות ניהול הלמידה והשלומות לבתי הספר, גיבוש תפיסת שלומות לרבות גיבוש מדדי הערכה פנימיים, הגדרות תפקיד, זיהוי והסרת חסמים וגורמי שחיקה

ידע וכלים

מערכת דיגיטלית לניהול, הערכה ותמיכה במהלך, כלי הערכה פנימיים (מדד למיפוי פנימי של בית הספר)

תקנים והכשרות

בחינת אפשרות להגדרת תקנים או גמולים ייעודיים לקידום למידת מורים ושלומות במוסדות החינוך במסגרת הסכמי השכר במועדם, פיתוח מתווי הכשרה עבור בעלי התפקידים

ניהול, בקרה והערכה

דשבורד ניהול ומחקר מלווה

ניהול השינוי

ניהול פיילוט שיכלול משאבים ייעודיים, מפגשי למידה, הדרכה וליווי, ומעקב ביצוע

מהלך ב' הטמעה של מיומנויות (קוגניטיביות, רגשיות וחברתיות) וערכים בתוך תחומי הדעת

מהלך זה מאחד רכיבים מרכזיים משני יעדים אסטרטגיים המתמקדים בתהליכי שינוי במסגרת הלמידה בתחומי הדעת ובארגון הלמידה הכולל:

מטרה 2 יעד 3 קידום תפיסה הוליסטית המשלבת היבטים רגשיים, חברתיים וקהילתיים בלמידה וחיזוק החוסן ותחושת המוגנות

מטרה 3 יעד 1 הטמעת חינוך לשייכות, זהות ואחריות חברתית בשגרת בית הספר בשנה הקרובה המהלך יצא לפועל בבתי ספר נבחרים, במטרה להתרחב בשנים הקרובות באופן סדור ומושכל לשאר בתי הספר.

מיקודי המהלך:

הטמעת יחידות תוכן ותהליכים ערכיים, רגשיים וחברתיים בתוך תוכנית הלימודים הקיימת ושילוב בהוראה ובהערכה בגן ובכיתה, לצד הגדלת הקצאת הזמן המוקדשת להיבטים רגשיים וחברתיים בלמידה ובחינוך.

התוצאות הרצויות:

התלמיד מדווח על שיפור במיומנויות רגשיות וחברתיות בתחומי הדעת ובהקשרים חברתיים, על יחסי קרבה ואכפתיות מצד המורים כלפיו, פעיל חברתית ובעל תחושת שייכות לבית הספר ולמדינה.

למורה תחושת מסוגלות בליווי ופיתוח מיומנויות רגשיות וחברתיות בתחום הדעת ובזירות המגוונות במוסד החינוכי (הפסקות, טיולים וכיו"ב), וכן תחושת מסוגלות לניהול קונפליקטים ולניהול שיח ערכי, רגשי וחברתי מורכב בכיתה.

איך המהלך יראה במוסד החינוכי?

תלמיד

מפתח מיומנויות רגשיות וחברתיות ומגבש ערכים ועמדות בד בבד עם התנסות ויישום בתחומי הדעת; עובר תהליכים משותפים עם קבוצת השווים ועם קבוצות שונות בחברה הישראלית במסגרת תחומי הדעת; מעריך באופן אישי ועם צוות ההוראה את התפתחותו הרגשית, החברתית והערכית

מורה

מגבש תוכנית הוראה שנתית עם מרכיבי המיומנויות, משלב פעילויות, התנסויות ושיח ערכי ורגשי וחברתי בתהליכי הלמידה, מעריך באופן סדיר את התפתחות המיומנויות, משתתף בלמידת מורים ייעודית להוראה רגשית, חברתית וערכית

מוסד

צוות אינטרגטיבי בית ספרי כמעטפת למורים בתחום הרגשי, החברתי והערכי-זהותי; מתקיימת הדרכה רגשית וחברתית קבועה וסדירה למורים במסגרת יום הלימודים; המנהל מקדיש זמן לשיח עם הצוות ועם ההורים על סוגיות מורכבות, רגשיות חברתיות ואף שנויות במחלוקת; המנהל בונה מודל ארגון למידה עצמאי ומותאם

תוצרים מרכזיים באחריות המשרד

תוכן

תוכנית ליבה משותפת ערכית-הומניסטית; הגדרת סטנדרטים של ידע, מיומנויות וערכים בתחומי הדעת; פיתוח כלי מדידה והערכה פנימיים למיומנויות וכלים לליווי התפתחות ערכית

תשתיות

בניית מודל צוות תחום דעת; הגדרת יחס חניכה מורה-תלמידים מעודכן; תוכנית רב־שנתית למעבר לסטנדרטים וארגון למידה גמיש; תמריצים ומשאבים לעידוד תהליכי למידה חוץ־כיתתיים

תמיכה

צוות אינטגרטיבי במטה כמעטפת למטה המחוז; גיבוש מודל לשילוב כוחות עזר להוראה; פיתוח למידת מורים בדגש רגשי-חברתי ערכי

מהלך ג' קהילות מנהלים לקידום לכידות חברתית

מהלך זה הוא יישום החלופה הנבחרת ביעד 3.3 של התוכנית האסטרטגית, וייחודו בכך שהוא שם את מנהלי בתי הספר במרכז מתוך ראייה שלהם כסוכני שינוי משמעותיים:

מטרה 3 יעד 3 חיזוק המכנה הישראלי המשותף בהובלת מנהלי בתי הספר כדמויות מפתח לשינוי מערכתי

מיקודי המהלך:

הקמת קהילות שיח למנהלים ממגוון קבוצות בחברה על מנת לחזק את המנהיגות החברתית ואת תחושת המכנה המשותף בקרב מנהלי בתי הספר.

התוצאות הרצויות:

קהילות מנהלים אשר מייצרות תוצר שמבטא ערכים משותפים, ואשר נולדות מתוכן שותפויות (חד-פעמיות ורב-פעמיות) בין מנהלים עלייה בשיעור המנהלים המעידים על תחושת המסוגלות (ביטחון ויכולות) להובלה חברתית, וכן שמובילים בפועל תהליכים חברתיים במוסד החינוך ובקהילה.

איך המהלך ייראה במחוז?

מנהל

משתתף בקהילת מנהלים מגוונת, בונה תוכנית עבודה בנושא ומפתח תוכניות עבודה רב-שנתיות עם בתי ספר בעלי מאפיינים שונים

קהילות מנהלים

מונחות ופועלות על פי תוכנית עבודה שנתית ויוצרות חיבורים בין מנהלי בתי ספר מקהילות שונות

המוסד החינוכי

תוכנית בית ספרית לקידום לכידות חברתית, לרבות תהליכי העמקת היכרות בחדר המורים

תוצרים מרכזיים באחריות המשרד

מדיניות

גיבוש מסמך 'מצפן' לקהילות מנהלים, בחירת מודלים מחוזיים בשיתוף המחוז והמטה והתאמתם למנהלים, הגדרות בעלי תפקידים במחוז לקידום המהלך

כלים ושותפויות

הקמת תשתית תפעולית להובלת קהילות, חיבור לגורמים מומחים, פיתוח פלטפורמה מקוונת לשיתופי פעולה ושיתוף ידע, ליווי מקצועי לבתי ספר

הון אנושי

מינוי מוביל מחוזי לקהילות, איתור מובילי קהילות מנהלים, פיתוח מקצועי למנהלים

ניהול, בקרה והערכה

דשבורד ניהול, ביצוע תהליך הערכה, בניית מודל מותאם למחוז החרדי ולמינהל ההתיישבותי הפרוסים באופן ארצי

מהלך ד' נוער מוביל לכידות חברתית

מהלך זה הוא יישום של יעד 3.2 מהתוכנית האסטרטגית והוא מהלך ייחודי העוסק באופן בלעדי בתפקיד המרחב הרשותי והחינוך הבלתי פורמלי:

מטרה 3 יעד 2 חיזוק זהות אישית ולאומית וחיבורים בין-מגזריים במרחב הרשותי ובחינוך הבלתי פורמלי

התוצאות הרצויות:

חיזוק החיבור של בני נוער ומנהיגי נוער לזהות הישראלית ולחברה הישראלית, קידום עמדות חיוביות כלפי שונות, ערכים משותפים ושותפויות.

מיקודי המהלך:

קידום קהילות מובילי החינוך הבלתי פורמלי במרחב המחוזי להכשרה והובלת מהלכים, לצד פיתוח מסלולי קול קורא לקידום תהליכים בין-מגזריים, בדגש על הצטרפות של משתתפים חדשים.

איך המהלך ייראה בקהילה?

בני נוער

משתתפים בתהליכים במסגרת הקולות הקוראים, בדגש על משתתפים חדשים, ושותפים בתהליכי העיצוב של התוכניות

מנהל מחלקת נוער

מוביל כ'מרשת' - מייצר חיבורים בין-מגזריים ברמת הנוער, חבר בקהילה הטרוגנית, משלב הורים בתוכניות ומפתח תוכניות חדשניות

קהילות מובילי חינוך בלתי פורמלי במרחב מחוזי

יפעלו על פי תוכנית עבודה שנתית אחידה ומוסדרת ויאופיינו בשיעור הגעה גבוה ויציב של חברי הקהילה

תוצרים מרכזיים באחריות המשרד

מדיניות וסטנדרטיזציה

בניית קול קורא לרשויות, לתנועות ולארגונים להשתתפות בקהילות המובילים, וכן מסלולי קולות קוראים לעידוד פעילות בין-מגזרית

תוכן

בניית מתווים פדגוגיים והכשרות, מודל מימון, מינוי מומחים להובלת הקהילות

ניהול, בקרה והערכה

ניהול תהליך קול קורא, ניהול מערך בקרה, ניהול הערכה מלווה, ניטור ומעקב שוטפים ומענה למחוזות הארציים

מהלך זה הוא יישום של עבודה על המטרה הפנימית של תוכנית האסטרטגית:
מטרה פנים משרדית יעד ב' סנכרון מקורות הידע, המידע והנתונים בארגון על מנת לשרת את צורכי
היחידות והמוסדות

מיקודי המהלך:

ייבוא כלל הנתונים מספקי התל"פ ומראמ"ה בהתאם
להחלטת השר.

יצירת תשתית נתונים אחודה, רציפה, מטיבת וזמינה,
באופן שמאפשר גישה נוחה ושימוש יעיל במידע לצורך
קבלת החלטות מושכלות ושיפור התוצאות החינוכיות

התוצאות הרצויות:

שיפור תוצאות התלמידים והצגת
נתונים התומכים ניהול מושכל ויעיל
יותר של משאבים במערכת החינוך

איך המהלך ייראה במערכת?

יחידות ביצוע פדגוגיות

מבצעות שינויים בתוכניות לאור ניתוח אפקטיביות המענים ומשתמשות בכלי דאטה לקבלת החלטות
מבוססת נתונים באופן עקבי

מחוז

מקדם שגרות דיווח במערכות המשרד המרכזיות, מסייע ותומך במוסדות בניהול תהליכי שינוי לשיפור
אפקטיביות ומבצע ניתוח ובקרה של בחירות התוכניות על בסיס מודלים ארגוניים

מוסד

מתאים את תוכנית העבודה הבית ספרית לתוכניות ומענים שהוכחו כאפקטיביים ומבצע דיווח שגרת
במערכות המוסד החינוכי ובכלי איסוף מרכזיים

תוצרים מרכזיים באחריות המשרד

אסטרטגי

עדכון מדדי התוצאה המערכתיים והגדרת נתונים נדרשים, גריעה/שיפור/שימור/הרחבה של מענים
חינוכיים לפי תוצאות בחינת אפקטיביות

ארגוני

הטמעה, אכיפה ובקרה על דיווח נתונים במערכות ובכלי המשרד המרכזיים; חוזר מנכ"ל בנושא דיווח
נתונים; מדיניות תמרוץ לדיווח; ניתוח ובקרה של תמהיל התוכניות ובחירתן; ניתוח אופטימיזציה כלכלית;
קבלת החלטות מבוססת מוצרי דאטה (כגון סיווג מוסדות, נטישה, נשירה סמויה, ארגון הלמידה ועוד)

טכנולוגי

איסוף נתונים היסטוריים מספקי התל"פ וראמ"ה; הקמת ממשקים קבועים להעברת המידע באופן
שוטף; יצירת אגם נתונים משרדי מטיב וזמין; גיבוש מודלים וכלי דאטה מרכזיים מותאמים לצרכי
הארגון ולמחוזות

בהמשך למדיניות שר החינוך בנוגע לחינוך המיוחד, חיזוק אוריינות השפה ודגש על מקצועות ה-STEM, מתקיימים במשרד תהליכי גיבוש ויישום מדיניות, ובהם:

« תהליך יישום המלצות ועדת שפירא, "החינוך בראי החינוך המיוחד":

< הקמת צוותי יישום משרדיים

< צעדי יישום ראשונים בשנת הלימודים תשפ"ו בתנופה ותקומה

« תהליך לקידום מקצועות ה-STEM באמצעות תוכנית "ישראל ריאלית":

< תוכניות לימודים מעודכנות בחמשת מקצועות ה-STEM

< ייחוד תקציב ייעודי לחיזוק ה-STEM במסגרת הגפ"ן (4%)

« חיזוק אוריינות שפתית בשפה הערבית כשפת אם

מהלכים קיימים

מהלכים אלו עברו בשנה שעברה את תהליך ההכנה, ומתחילת השנה הנוכחית הם נמצאים בשלב הביצוע. גם בשלב זה, הם עוברים בקרה רבעונית של מספר יחידות במטה המשרד בנוגע לביצוע ולהתקדמות שלהם. נוסף על כך, לקראת סוף שנת הלימודים יתקיימו מפגשים שבהם תיבחן האפקטיביות של כל אחד ואחד מהם, עם חוות דעת משולבת של מספר גופים שתפקידם למדוד את ביצועי המהלך. בפרק שלהלן מובאים עיקרי המהלכים.

מהלכי למידה רלוונטית וחדשנית

תוכנית
הבגרויות
הגמישה

יעד 2.2

סמסטר
ראשון כבר
בתיכון

יעד 2.2

בינה
מלאכותית
בלמידה

יעד 2.2

מהלכי האוריינות השפתית

"עברית
לחיים" -
עברית לדוברי
ערבית

יעד 2.1

ערבית
שפת אם
(לדוברי ערבית)

יעד 2.1

עברית
שפת אם
(לדוברי עברית)

יעד 2.1

מטרה 2 יעד 1

קידום האוריינות השפתית בשפה העברית החל משלב הגיל הרך ועד לסיום התיכון

תהליכי העבודה על מהלכי האוריינות השפתית החלו בשל ממצאים מדאיגים במבחני השפה הארציים והבין-לאומיים. בין היתר, ירידה וחוסר יציבות בהישגי התלמידים, שונות גדולה בפרופיל האורייני בקרב התלמידים וחוסר הכשרה והוראה מתאימה בקרב המורים בתחומים אלה.

מתוך עשרת מדדי התוצאה המערכתיים, שני המדדים המרכזיים של מהלכי השפה הם:

- < שיעור התחומים הנבדקים במחקרים בין-לאומיים שבהם השינוי בהישגי ישראל היה גבוה לעומת הממוצע במדינות (PISA, PIRLS, TIMSS)
- < ירידה בשיעור התלמידים הנמצאים בשתי רמות הבקיאות הנמוכות במבחני השפה

עברית שפת אם (לדוברי עברית)

תוכנית הדגל של המהלך היא תוכנית "צומחים מחדש", שעיקרה היא ריבוד מענים ופיתוח מקצועי ייחודי בקרב מורי השפה.

תוצאות רצויות

- < ירידה בשיעור התלמידים הנמצאים במבחן עברית בשתי רמות הבקיאות הנמוכות, לצד עלייה בשיעור התלמידים הנמצאים בשתי רמות הבקיאות הגבוהות
- < עלייה בשיעור המורים המשתתפים במסגרות למידה מתאימות

תוצרים מרכזיים של המשרד

- < תוכניות וחומרי למידה מותאמים מתוקשבים ומונגשים היוצרים רצף בין-גילי
- < תשתיות נתונים לניטור ומיפוי התקדמות תלמידים
- < טיפוח מנהיגות פדגוגית מומחית בתחום האוריינות
- < קשר עם המכללות להוראה, צוותי מטה-מחוז ייעודיים לקידום הישגי השפה

איך זה נראה במוסד החינוכי?

תלמיד

לומד באמצעות חומרי למידה מגוונים ומתוקשבים, מבצע למידה עצמאית

מורה

משתתף בפיתוח מקצועי ממוקד עם מדריכים ומרצים מומחים בתחום

ערבית שפת אם (לדוברי ערבית)

תוצאות רצויות

- < עלייה בציונים במבחני תנופה, PISA ובממוצע הבגרויות
- < עלייה בכמות הניגשים לבגרות של חמש יחידות לימוד

תוצרים מרכזיים של המשרד

- < תוכניות וחומרי למידה מותאמים עם קורסים דיגיטליים, וכלי הערכה פנימיים
- < תו תקן למסגרות למידת מורים
- < היועצות קבועה עם מומחים וקידום שיתופי פעולה עם ארגוני מגזר שלישי והאקדמיה

איך זה נראה במוסד החינוכי?

תלמיד

לומד באמצעות חומרי למידה מגוונים ומתוקשבים, מבצע למידה עצמאית

מורה

משתתף בפיתוח מקצועי ממוקד עם מדריכים ומרצים מומחים בתחום

"עברית לחיים" - עברית לדוברי ערבית

המהלך עוסק בקידום ידיעת השפה העברית, בדגש על עברית דבורה, כמפתח למוביליות חברתית ולהשתלבות התלמידים דוברי הערבית באקדמיה, בתעסוקה ובחברה הישראלית. כחלק מהעבודה על המהלך קודמה גם החלטת הממשלה 2618 שהתקבלה לאחרונה.

תוצאות רצויות

- < שיפור בשיעור התלמידים המדווחים על מוטיבציה, חשיפה, ומסוגלות גבוהה בשפה העברית
- < שיפור בשיעור התלמידים הניגשים והמצטיינים בבגרות ברמת 5 יח"ל, והממוקמים ברמות הביצוע הגבוהות במבחן עברית לדוברי ערבית (עלד"ע) של ראמ"ה
- < שיפור בשיעור המורים לעברית המשתתפים במסגרות הלמידה המתאימות

תוצרים מרכזיים של המשרד

- < תוכנית לימודים מעודכנת על פי הסטנדרט האירופי (CEFR) ויחידות הוראה מותאמות
- < טכנולוגיות לפיתוח שפה דבורה, הטמעת תוכניות ייחודיות וחוגים בלתי פורמליים
- < גרעין מורים מוביל ותו תקן למסגרות למידת מורים
- < חיזוק מנגנוני הניהול בין המטה, המחוז והמוסד

איך זה נראה במוסד החינוכי?

מורה

לומד ומלמד על פי תוכנית הלימודים החדשה, מעודד למידה עצמאית מלווה בהערכה מתמדת של הביצועים בכיתה, משלב בהוראה אמצעים טכנולוגיים חדשניים

מוסד

מקיים שגרות ניהול שוטפות לקידום הוראת השפה העברית

מטרה 2 יעד 2

הרחבת הלמידה החדשנית, האישית והדיגיטלית וקידום אקדמיזציה

בהתאם למדיניות "[תפיסת הלמידה](#)" המערכת תקדם למידה רלוונטית ומעמיקה, המשלבת ידע, מיומנויות וערכים ותכשיר את בוגריה להתמודדות מוצלחת עם אתגרי הסביבה המשתנה.

בינה מלאכותית בלמידה

המהלך רותם את הבינה המלאכותית כמנוף ללמידה אישית ורלוונטית ומעודד תלמידים לפתח את יכולותיהם והישגיהם בהתאם לתחומי העניין שלהם.

תוצאות רצויות

- < שיעור התלמידים מכיתה ד' ומעלה בעלי כשירות בינה מלאכותית ברמה בסיסית
- < שיעור המורים המשלבים שימוש בבינה מלאכותית בתהליכי הוראה, למידה והערכה

תוצרים מרכזיים של המשרד

- < ביסוס כשירות בינה מלאכותית בקרב תלמידים וצוותי חינוך, בשיתוף התעשייה, הצבא והאקדמיה,
- < שילוב בינה מלאכותית בתוכניות לימודים ובכלי הערכה
- < הנגשת תשתיות ויישומי בינה מלאכותית לטובת הוראה, למידה והערכה
- < קיום הכשרות מתמשכות לקידום שימוש איכותי ביישומי בינה מלאכותית בכל רמות המערכת

איך זה נראה במוסד החינוכי?

תלמיד

תלמידים מתנסים בשימוש בכלי בינה מלאכותית במסגרת תהליכי למידה, מפתחים ומתרגלים מיומנויות בהתאם. [להנחיות השימוש בכלי בינה מלאכותית במערכת החינוך](#)

מורה

מורים משלבים שימוש בבינה מלאכותית בתהליכי הוראה, למידה והערכה, לצורך קידום ופיתוח מיומנויות הלומדים

סמסטר ראשון כבר בתיכון

המהלך עוסק בקידום מיומנויות אקדמיות וחיזוק הקשר בין מערכת החינוך למערכת ההשכלה הגבוהה ולשוק התעסוקה.

תוצאות רצויות

- < התלמידים מפגינים למידה פעילה ועצמאית
- < המורים בעלי מיומנויות מפותחות לקידום ידע ומיומנויות של למידה עצמאית
- < עלייה בשיעור ההשתתפות בלימודים אקדמיים, בדגש על החברה הערבית, הדרוזית והפריפריה
- < שיפור במוביליות חברתית והשתתפות בהשכלה גבוהה

תוצרים מרכזיים של המשרד

- < קורסים אקדמיים ממירי בגרות בתחומי הדעת בחטיבה העליונה, מדריכים ארציים ומחוזיים בכל מקצוע, מערכת דיגיטלית ללמידה, הערכה ובקרה
- < היועצות קבועה עם מומחים והכשרות במוסדות האקדמיים

איך זה נראה במוסד החינוכי ובמערכת?

תלמיד

משלים בהצלחה את הקורסים האקדמיים

מורה

מעבר הדרגתי מהוראה להנחיה; בעל ידע מקצועי נדרש ליישום התוכנית

מערכת החינוך

70% מבתי הספר שמגישים לבגרות מתנסים לפחות בקורס אקדמי אחד

תוכנית הבגרויות הגמישה

מטרת המהלך לקדם פיתוח מיומנויות כחלק מתהליך ההערכה של הבגרויות, וכן לאפשר גמישות רבה יותר לבתי הספר ולצוותי החינוך בהתאמת הלמידה לצרכים האישיים של התלמידים.

תוצאות רצויות

- < התלמידים בעלי הידע הנדרש מבוגר המערכת במקצועות ההומניסטיקה.
- < התלמידים בעלי מיומנויות למידה עצמאית ושיתופית בדגש על אוריינות מידע ודיגיטלית, מיומנויות חשיבה ביקורתית ויצירתית, הכוונה עצמית והתנהלות חברתית.
- < התלמידים תופסים את לימודי הרוח, החברה והמורשת כרלוונטיים לחייהם.
- < המורים מובילים ומקדמים פרקטיקות לפיתוח מיומנויות למידה עצמאית ושיתופית.

תוצרים מרכזיים של המשרד

- < משימות מבוקרות בכלל המקצועות, תוכניות וחומרי למידה מותאמים, מחווני הערכה ומפגשי הסברה
- < מערכת דיגיטלית ללמידה, הערכה ובקרה, הדרכות שימוש והתנסות
- < השתלמויות למורים ולמדריכים, קהילת מורים

איך זה נראה במוסד החינוכי?

תלמיד

משלים את המשימות הנדרשות במסגרת התוכנית - בשנת הלימודים תשפ"ו יבצע כל תלמיד בשכבה י' את המשימות במקצוע ההומניסטי אחד לפחות; מפגין מסוגלות ומעורבות בלמידה

מורה

המורים בעלי כלים, הבנה, ידע ומסוגלות להנחיית קבוצות תלמידים במשימות המבוקרות

עבודה אסטרטגית לקראת תשפ"ז

תהליכי עיצוב מדיניות מושפעים מן התפיסות והעמדות המקצועיות של הארגון הרווחות בקרב מעצבי המדיניות. ישנה חשיבות רבה לגיבוש תפיסות מערכתיות בתחומי הליבה של מערכת החינוך אשר ישמשו כשפה משותפת ומוסכמת וכן מצפן קוהרנטי שהמדיניות תעוצב ותוערך לאורו.

בשנה הקרובה יוביל המשרד תהליכי גיבוש של ארבע תפיסות: תפיסת ההוראה, תפיסת הערכים, תפיסת המדידה ותפיסת מארג היחסים והסמכויות. כל אחת מארבע התפיסות תשמש בסיס לעיצוב מדיניות בתחומה החל משנת הלימודים תשפ"ז והלאה.

בבסיס תהליך גיבוש התפיסות עומדת [תפיסת הלמידה](#) של משרד החינוך (2021), שהיא המסגרת הרעיונית המקצועית אשר מנחה את כלל התפיסות המתגבשות. מסמך זה מגדיר באופן מעודכן את מטרות הלמידה ואת רכיביהן המרכזיים ומתאר אותם באופן תמציתי. התפיסה מתווה את העקרונות המרכזיים של למידה משמעותית, רלוונטית ומותאמת למאה ה-21, ומשמשת מצפן ערכי ומקצועי לכלל תהליכי התכנון והיישום במערכת החינוך. כל אחת מהתפיסות המתגבשות תתבסס על תפיסת הלמידה על מנת להבטיח עקביות וקוהרנטיות בין התפיסות השונות.

תהליך גיבוש התפיסות הוא תהליך המבוסס על מחקר מעמיק, ניתוח נתונים ושותפות והיועצות עם השדה החינוכי ובעלי עניין שונים. אנו מאמינים שיש לשמוע את קולות אנשי החינוך, התלמידים, ההורים והקהילה, על מנת להבטיח שהתפיסות ישקפו וישרתו באופן מיטבי את השדה החינוכי. אנו מזמינים אתכם לקחת חלק פעיל בתהליך גיבוש התפיסות באמצעות שאלוני "הזירה המקוונת" וקבוצות מיקוד שנערוך כחלק מתהליך זה. ניתן להצטרף למאגר ההשתתפות בתהליכי התפיסות בלחיצה על [הקישור הבא](#). לכל תהליך תוזמן קבוצה מבין הרשומים למאגר, על פי שיקול דעתו של המשרד, במטרה שהרכב הקבוצה יהיה מאוזן ומגוון.

תפיסת מארג היחסים והסמכויות

מטרה פנים משרדית
יעד ג'

הנמעת תפיסת היפוך
הפירמידה -
משרד תומך שטח

תפיסת המדידה

מטרה פנים משרדית
יעד א'

גיבוש מנגנונים להתייעלות
ושיטות בבחינת פעולות
המשרד ובתהליכי קבלת
החלטות

תפיסת הערכים

3.1

הנמעת חינוך לשייכות,
זהות ואחריות חברתית
בשגרת בית הספר

תפיסת ההוראה

1.1

גיוס, הכשרה והשמה
של כוח האדם בהתאם
לצורכי מערכת החינוך

תפיסת ההוראה

התפיסה נכתבת כתשתית לעבודה אסטרטגית ממוקדת על יעד:

מטרה 1 יעד 1

גיוס הכשרה והשמה של כוח האדם בהתאם לצורכי מערכת החינוך

הוראה היא ליבת העשייה החינוכית, ואיכותה היא המפתח להצלחת התלמידים והמערכת כולה. מתוך כך, נדרשת תפיסה מקיפה ועדכנית להוראה בישראל. התפיסה מבקשת להסדיר את המסגרת הרעיונית לתחום ההוראה, על בסיס מקורות אקדמיים וידע קיים בתחום בארץ ובעולם, מתוך התמודדות עם מתחים וסוגיות בתחום זה. תפקיד התפיסה הוא ליצור שפה משותפת מערכתית בנושא ההוראה, ובין היתר גם לשמש תשתית למהלכי המדיניות העתידיים בנושא זה.

שאלות מסגרת לגיבוש התפיסה

- < כיצד צריכה להיראות הוראה במאה ה-21?
- < כיצד מעריכים תהליכי הוראה?
- < מהן יכולותיו של איש חינוך במאה ה-21?
- < כיצד מתארגנים יחסי מורה-תלמיד בתהליכי למידה-הוראה-הערכה?
- < מהן התשתיות המערכתיות התומכות את ההוראה?

תפיסת הערכים

התפיסה נכתבת כתשתית לעבודה אסטרטגית ממוקדת על יעד:

מטרה 3 יעד 1

הטמעת החינוך לשייכות, זהות ואחריות חברתית בשגרת המוסד החינוכי

בהתאם למטרות מערכת החינוך המוגדרות בחוק חינוך ממלכתי ובתפיסה הלמידה ולאור השיח הציבורי הערכי, המורכב והמגוון, עולה צורך בגיבוש תפיסה מקיפה וברורה של חינוך לערכים. התפיסה מבקשת לבסס את מקומם של תהליכים חינוכיים לגיבוש הערכים שהוגדרו בתפיסת הלמידה בתוך מסגרת תחומי הדעת ובפעולות המשרד. התפיסה תאגד את תהליכי המדיניות שהחלו מכתיבת חוק חינוך ממלכתי, דו"חות וועדות שהתכנסו ומסמכים משרדיים שנכתבו בנושא. תהליך גיבוש התפיסה מיועד לעסוק במתחים הכרוכים בשאלת תפקידה של מערכת החינוך והמוסד החינוכי בטיפוח ערכים ולבחון מתחים אלו.

שאלות מסגרת לגיבוש התפיסה

- < מהם ערכים, וכיצד נראה השילוב בין חינוך לערכים עם פיתוח מיומנויות חברתיות ורגשיות?
- < כיצד מתפתחים ערכים לאורך שלבי גיל שונים ומהם התהליכים החינוכיים המיטביים המסייעים להתפתחותם בשלבי גיל שונים, במוסד החינוכי ובחינוך החברתי-קהילתי?
- < מהו תפקידם של מחנכים בעיצוב זהותם הערכית של התלמידים?
- < כיצד ניתן ליצור שותפות בין מערכת החינוך, המשפחה והקהילה בחינוך לערכים?
- < איך מתמודדים עם קונפליקטים בין ערכים שונים וכיצד מגשרים על פערים ערכיים?

תפיסת המדידה

התפיסה נכתבת כתשתית לעבודה אסטרטגית ממוקדת על יעד:

מטרה פנים-משרדית יעד א'

גיבוש מנגנונים להתייעלות ושיטתיות בבחינת פעולות המשרד ובתהליכי קבלת החלטות

מערכת החינוך נדרשת להציג תוצאות מדידות ולהבטיח שימוש יעיל במשאבים לטובת קידום תוצאות אלו. התפיסה תגדיר את המושג "אפקטיביות" בהקשר החינוכי, תגדיר את התוצאות הרצויות במסגרת שנות הלמידה במערכת ובטווח הארוך בנוגע לבוגרי מערכת החינוך, וכן תבחן את המשתנים המשפיעים על אפקטיביות מערכת החינוך, עם התייחסות למקורות אקדמיים, נתוני עבר של המשרד וסקירה של מערכות חינוך בעולם. התפיסה תבחן את תפקיד המשרד בקידום אפקטיביות מערכת החינוך ואת האיזון הרצוי בין סוגי מדידה שונים המבוצעים ברמות שונות של המערכת.

שאלות אפשריות במרכז התפיסה

- < מהי אפקטיביות במערכת החינוך?
- < כיצד יש להעריך ולמדוד את התוצאות החינוכיות במהלך שנות הלמידה ולאחריהן?
- < אילו גורמים משפיעים על אפקטיביות של תהליכים חינוכיים ובאיזה אופן הם משפיעים עליה?

תפיסת מארג היחסים והסמכויות

התפיסה נכתבת כתשתית לעבודה אסטרטגית ממוקדת על יעד:

מטרה פנים-משרדית יעד ג'

הטמעת תפיסת היפוך הפירמידה - משרד תומך שטח

בהמשך למגמת הביזור שמשפיעה על תהליכים רבים בשנים האחרונות (בראשן מערכת הגפ"ן), עלה הצורך במענה תפיסתי לדילמות והמתחים שמגמה זו מעלה. לפיכך, התפיסה מבקשת להגדיר את מידת הביזור הרצויה במערכת החינוך, עם התייחסות למודלים שונים של ביזור, לידע ארגוני שהצטבר במשרד ולמודלים שונים המיושמים במערכות חינוך בעולם. התפיסה תבחן סוגיות כמו העברת סמכויות ואחריות למוסדות חינוכיים, אוטונומיה ניהולית ופדגוגית ומנגנוני בקרה ומעקב. נוסף על כך, התפיסה תבחן את ההשפעות של ביזור על הישגים חינוכיים, על שוויון הזדמנויות ועל תפקוד המערכת כולה.

שאלות מסגרת לגיבוש התפיסה

- < כיצד נראה מארג היחסים והסמכויות הקיים במערכת החינוך (מטה, מחוז, רשות, מוסד חינוכי)?
- < מהו המודל הרצוי של מארג היחסים והסמכויות לצורך קידום מטרות הלמידה העדכניות?
- < באילו תחומים יש להגדיר מחדש את חלוקת הסמכויות במערכת ובאיזה אופן?
- < מהם התנאים, התשתיות והמנגנונים הנדרשים לתמיכה בשינויים בחלוקת סמכויות בין הרמות השונות במערכת?
- < מהן ההשלכות האפשרויות של שינויים במארג היחסים והסמכויות בנוגע לשוויון הזדמנויות?

תוכניות תקומה ותנופה

מערכת החינוך מאמינה כי משבר מלחמת חרבות ברזל, שעיימו מתמודדת מדינת ישראל, משמש הזדמנות לשינוי ולצמיחה. בתוך כך, עליה להגדיר את האתגרים החינוכיים הניצבים בפני חבל עוטף ישראל וחבל התנופה בצפון, ולהיערך אליהם מבעוד מועד, בד בבד עם שמירה על העקרונות של יציבות וגמישות לרשויות ולמוסדות החינוך.

תקומה - יעדים אסטרטגיים:

1. קידום ההישגים הלימודיים במקצועות הליבה: שפה, מתמטיקה, אנגלית ומדעים.
2. שיפור האקלים הבית ספרי בכל רשות מקומית לאורך תוכנית החומש והקטנת תופעת הנשירה הסמויה והגלויה.
3. שיפור השלומות וחיזוק תחושת השייכות של התלמידים.
4. עלייה בשיעור התלמידים המשתתפים בפעילויות של החינוך הבלתי פורמלי.
5. חיזוק שלומות צוותי החינוך, הגברת תחושת השייכות והמסוגלות להתמודד עם מצבי משבר, חירום וטראומה.
6. הגדלת היקף התלמידים הלומדים במסלולי לימוד טכנולוגיים ומשתתפים בתוכניות טכנולוגיות.
7. הנגשת התקציבים דרך מערכת גפ"ן (גמישות פדגוגית ניהולית) כחלק ממהלך של הרחבת הביזוריות והעברת האחריות לרשויות ולמנהלי מוסדות החינוך.
8. סיוע של רשת בוגרות ובוגרי תוכניות עתודה במערכת החינוך לשיקום מערכות החינוך בצפון ובדרום.

תנופה - יעדים אסטרטגיים:

1. שיקום פיזי ותשתיות: השקעה בשיקום המבנים והתשתיות שנפגעו ויצירת מרחבי למידה ומרכזי חוסן בטוחים ונגישים עבור הילדים, הצוותים החינוכיים והקהילה.
2. ארגון מחדש של מערך הניהול החינוכי: חיזוק יכולות ניהול והובלה בקרב מנהלים וצוותים חינוכיים לקידום צמיחה בארגון.
3. תקשורת והכוונה ברורה: הנגשת מידע בצורה ברורה ושקופה לכלל הגורמים המעורבים - הורים, ילדים, צוותי חינוך ורשויות על מנת ליצור בהירות ולרתום את כלל השותפים למהלך.
4. מתן מעטפת לתמיכה רגשית וחברתית: פעילויות לשיפור החוסן הנפשי של צוותי החינוך והתלמידים, במטרה לחזק את תחושת השייכות והביטחון.
5. שיקום הרציפות החינוכית: מיקוד וארגון הלמידה לאור הפערים שנוצרו.
6. חיזוק החוסן הקהילתי: יצירת חיבורים בין מוסדות החינוך, ההורים, הרשויות המקומיות והקהילות המקומיות לקידום שיתוף פעולה יעיל בשיקום ובחזרה לשגרה.
7. פיתוח תוכניות התערבות מותאמות אישית: בהיבטים לימודיים, חברתיים ורגשיים, המותאמות אישית לכל מוסד חינוכי ולכל תלמיד.
8. הנגשת התקציבים דרך מערכת גפ"ן (גמישות פדגוגית ניהולית), כחלק ממהלך של הרחבת הביזוריות והעברת האחריות לרשויות ולמנהלי מוסדות החינוך.

מסע ממלכתי ראשון מסוגו לפולין, בשיתוף פעולה של המחוז החרדי עם עיריית ירושלים, מועצת התלמידים החרדיים עם שלוש ישיבות חרדיות תיכוניות של רשת נצח

לאחר שנה וחצי של געגועים, תלמידי בית ספר "נוף הרים" בסאסא ממלאים שוב בחיכים את הכיתות (מחוז צפון)

תלמידים במיזם משאל"ה - מעורבות, שותפות, אכפתיות למען הצפון - בשלל יוזמות: שיפוץ מבנים, חקלאות, ניקיון נחלים ועוד (המינהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער)

תלמידי בית ספר לחינוך מיוחד "אלחנאן" ברהט מתנסים בחוויות מציאות מדומה, כחלק מחודש ה-AI (מחוז דרום)

טעימה קטנה מהשנה החולפת

בהוקרה ובהערכה על העשייה החינוכית בשטח תמיד - בשגרה ובחירום.
מודים לכם, מעריכים אתכם, מצדיעים לכם!

שבוע "שבילי חינוך" עם מנהלי מוסדות חינוך, במטרה לסייע להגדיר ולדייק את הזהות הניהולית של כל אחת ואחד (מחוז מרכז)

ילדי גן "תפארת" בתל אביב בפעילות לרגל יום המעשים הטובים (מחוז תל אביב)

התייחדות עם זכרם של הנרצחים באתר נובה, כחלק מסיום של כל עובדי מחוז הדרום

יום שיא במדעים לכיתות ה' ובית ספר "פלא" בירושלים, בית ספר יסודי שמשלב ילדים עם צרכים מיוחדים בכל הכיתות. יום "חגיגת מדעים", שכלל הרצאות של הורים מתחום המדע ולמידה עמיתים מחכימה (מחוז ים-ומנח"י)

תלמידות תיכון עירוני ה' בחיפה בפעילות חווייתית כחלק מתוכנית 'סמסטר ראשון כבר בתיכון' (מחוז חיפה)